

БАҲОР-ЁЗ МАВСУМИ УЧУН УРУФГА КИРАДИГАН СУМКАЛАР

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7854464>

Р.А. Абдулмўминова

Талаба

А.М.Рустамов

ТТЭСИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти

Ушбу мақолада чарм буюмлар саноати мижозларнинг шахсий еҳтиёжларини замонавий сумкаларда ижодий ишланмаси учун ишлатилади.

Чарм буюмлар саноати мижозларнинг шахсий еҳтиёжларини қондириш учун мўлжалланган турли хил хом ашёлардан турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқаради. Ишлаб чиқарилган барча маҳсулотлар орасида енг оммабоп ва харид қилинган маҳсулот-сумкалар. 22-45 ёшли аёлларнинг афзалликларини ўрганиш, айниқса, ранг ечимларини танлашда аёлларнинг диди жуда хилма-хил эканлигини кўрсатди. Аёллар истаги модага мувофиқ маҳсулот сотиб олиш. Улар бир неча йил давомида бир сумкани ишлатиладиган бўлса, энди улар ҳар бир мавсум учун бир неча хил сотиб олиши мумкин. Шунинг учун улар сунъий чармдан тайёрланган қиммат моделларни афзал кўрадилар. Лекин шу билан бирга, истеъмолчилар маҳсулот экологик дўстлик еътибор. Сунъий тери, еко-тери ва спунбонд: инсон томонидан сунъий қилинган материаллар бор. Еко-чарм-сунъий толалардан ҳосил бўлган табиий чарм билан бир хил бўлган юқори сифатли еко-материал. Таркибига пахта ва полиестер асослари киради. Турли естерлар билан полиуретан плёнкали қоплама қўшилиши билан. Сунъий чармдан фарқли ўлароқ, полиуретан қоплама зарарли қўшимчалардан маҳрум ва шунинг учун экологик тоза маҳсулот ва ҳид йўқ. Еко-тери таркибида соғлиқ учун зарарли бўлган токсик компонентлар мавжуд емас. Спунбонд экологик ва токсик емас, моддий тиббий мақсадлар учун ишлатилади, ва чарм товарлар сумкалар ташқи қисмлари учун муҳр сифатида ишлатилади, ва харид қилиш сумкалар ишлаб чиқариш учун. Тери маҳсулотларида еко-теридан фойдаланиш тенденцияси энди бутун дунёда кузатилиши мумкин. Маҳсулотни танлашда яна бир муҳим омил-бу дизайн. Айни пайтда, сумкалар ўз мақсади ёки материаллар тури билан емас, балки фақат дизайн тури фарқ қилади. Корхона дизайнери замонавий сумкалар дизайнларининг услублари ва турларини билиши керак. Бу нафақат юқори сифатли, балки рақобатбардош коллекцияларни яратишнинг таркибий қисмларидан биридир. Хорижий мамлакатларда ва Россияда таснифлаш хусусиятлари аниқ шаклланмаган сумкалар учун атамалар ишлатилади. Бугунги кунга келиб, мода саноатидан келиб чиққан сумкаларнинг

турли номлари савдода фаол қўлланилмоқда. Агар чарм буюмлар бўйича давлат стандартларига мурожаат қиладиган бўлсак, уларнинг терминологияси ва таснифи замонавий қопларнинг хилма-хил услубларини етарли даражада акс еттирмаслиги шубҳасиз. Шундай қилиб, қопларнинг замонавий турларини таҳлил қилиш ва савдо-саноат таснифини такомиллаштириш долзарб вазифа ҳисобланади. Уларнинг мақсадига кўра, сумкалар турли буюмларни олиб юриш ва сақлаш воситасининг бевосита вазифасини бажаради. Улар истеъмолчининг барча еҳтиёжларини қондириш учун мўлжалланган.

Бироқ умумқабул қилинган тасниф замонавий турдаги қоплар навларининг барча услубларини тўлиқ акс еттирмайди, у гуруҳларга ва маҳсулот турларига ажратиш имконини беради. Бу таснифни ишлаб чиқариш ва бозор шароитида қўллаш моделга individual фарқ бермаслиги билан мураккаблашади. Дизайн хусусиятлари мажмуи бир вақтнинг ўзида бир неча моделлар учун мос бўлиши мумкин, ва фарқлар учун қидирув жуда узоқ бўлиши мумкин. Шунинг учун бозор ҳолатини акс еттирувчи бошқача таснифий ёндашув талаб қилинади. Қопларнинг замонавий услублари атамаларининг дизайн хусусиятларига ега таснифини ишлаб чиқиш тавсия етилади. Мода дунёсида аёллар ва еркаклар сумкаларининг кўплаб услублари мавжуд. Вақти-вақти билан, бир ёки бошқа модел мода ичига келади. Сумка дизайнларининг ривожланиши узоқ тарихга ега. Шундай қилиб, сумкалар XII асрдан бошлаб Европада ишлатила бошлайди. Ўша пайтда, улар езгу хонимлар ва жаноблар садақа тарқатиш учун кичик ўзгариш 158 танга қўйиш бўлган камар, бириктирилган кичик сумкалар еди. Бу сумкалар лаумониере (монетник) деб номланган еди. Лекин шунда ҳам сумкаларда турли шакл ва безаклар бор еди. Мода вақт билан белгиланади. Унинг таъсирида еса мода тарихига кирган маҳсулотлар туғилади. Шундай қилиб, 1947 йилда, Gucci "ICON" деб номланган сумкани яратди. Бу model Жаклин Кеннеди туфайли XX асрнинг 60-йилларида ниҳоятда машҳур бўлди. У

кўпинча бу сумка билан омма олдида пайдо бўлди. Енди бу model ҳар йили турли хил рангларда ва турли материалларда чиқарилади, аммо услуб бир хил бўлади. LADY DIOR деб номланган яна бир афсонавий сумка Princess Diana тақдим етилди. Тез орада унинг севимли сумкаси ва унинг кўриниши бир қисми бўлди. Coco Chanel сумкаси - 2.55-абдий мода емас. Ушбу моделнинг номидаги рақамлар унинг яратилиш санаси, феврал 1955. Ёрган чарм, узоқ занжир ва қисқич Chanel лого-бу model ҳар доим танилиб бўлади. 1997 йилда Fendi уйи ижодий директори Silvia Вентурини Fendi қўл остида кийиладиган классик - Багет Fendi - "Багет" га айланган сумка яратди. Бундан ташқари, дунёни забт етди a model - Louis Vuitton дан тез. Жуда кенг ва оқланган, кичик сумка шаклига ега. Машҳур ва ижодий дизайнер Aleksandr McQueen Бошсуяги дебрияж ва Knuckle силги чангалидан жуда машҳур. Яқинда ўлчамни ошириш ва дебрияж дизайнини соддалаштириш тенденцияси мавжуд еди. Мини-ва махи-каврамалар аллақачон мавжуд, ва ҳатто трансформатор чангалидан мода ва технология ҳали турмайди, ҳар йили янги мақсад сумкалар, шу жумладан, сумкалар, янги жиҳозлардан бор. Ҳозирги классикаларни таҳлил қилиш билан бир қаторда замонавий чарм буюмлари ассортиментини конструктив таҳлил қилиш ҳам амалга оширилди. Улар орасида қуйидагилар таъкидланади. Biker баг ("Biker баг") бугунги кунда жуда машҳур ҳисобланади. Biker ёки мотоцикл баг, "мотоцикл" деб талқин қилинган, "biker" (аслида бир мотоцикл). Biker баг - biker халта. Biker сумкаси дизайн ва безакнинг мураккаблиги туфайли еътиборни тортади, декоратив қоплама сифатида турли фермуарлар, перчинлар, боғламлар ва қўшимча ёрқин деталлар ишлатилади. Декорда ўзига хослигига қарамасдан, бу сумка кундалик ҳаётда кийилади. Улар Safari сумкасидан машҳурлик кимдан кам емас. Safari услуби, Afrika мотивларини лойиҳалаш ва стилизация қилишда ранглардан фойдаланиш билан ажралиб туради. Бу табиий ёғоч ёки Afrika қабилаларининг мураккаб геометрик нақшларининг иссиқ юзаси бўлиши мумкин. Safari услубидаги сумкаларни тайёрлаш учун ишлатиладиган тери кўпинча Afrika ҳайвонларининг терисини тақлид қиладиган нақш билан бўялган. Ёки беж анъанавий соялари тутиш керак. Safari услуби бутун дунёда узоқ муддатли савдо раҳбари. Ҳар куни учун катта сумкани-таниқли моделлари орасида, биз ҳам Тоте сумкани ("Тоте сумкани") ёки Shopper сумкани ("Shopper сумкани") таъкидлаш. Ҳобо баг - Ҳобо халта. ("Satchel баг"). Satchel халта Инглиз дан-"", "" . satchel баг таржима Расулulloҳ сумкаси ("Расулulloҳ сумкаси"). Инглиз тилидан таржима қилинган "почтачи сумкаси". Ҳозирги кунда "мессенжер" иш халталарининг бир тури ҳисобланади. Рамка (д) пакет ("Рамка баг") - инглизча таржима-"", "" . рамка рамка Боғот ("Боғот"). Бу чўзилган баг француз багет-хамир каби шаклланади. ("Ристлет баг"). Wristlet халта . Инглиз тилидан таржима қилинган - "билагузук", "соат билагузук", билагузук шаклида билагузук билан билагузук билан боғланган. ("", "") Ҳашаматли. Поч Халта "Сумка", "халта" деб таржима қилинган. Сигара қутиси

("сигара қутиси"). Сўзма-сўз таржима "сигара қутиси", қутига ўхшаш байрам учун сумка. [2,3] ("") Муфф.Муфф Муфф деб таржима қилинган. Маф-қўллар учун очиқ қиррали декоратив цилиндрсимон сумка. Машхур моделлари ҳалқа сумкани, егар сумкани, доира сумкани, пақир сумкани, Bowling сумкани, Barrel сумкани, камар сумкани, елка сумкани, [2-4] халта ("захира"), қопқоқ ("Шс"), юқори дастаси ("топ дастаси"), юқори зип ("топ зип") ва бошқалар ўз ичига олади. Юқоридаги намуналарнинг аксарияти кундалик кийим учун ишлатилади. Уларнинг қарийб ярми аёллар ва еркаклар ассортиментида тақдим етилади. Қопларнинг замонавий услубларини таҳлил қилиш асосида уларнинг ҳар бири учун дизайн хусусиятлари ишлаб чиқилди. Қуйидаги хусусиятлар танланди: ҳажми, шакли, қаттиқлик даражаси, дизайн имкониятлари, ёпилиш усули, тутқичларнинг хусусиятлари ва маҳсулотнинг индивидуаллиги. Charm товарлар ўлчамлари, қоида тариқасида, ўзбошимчалик бўлгани учун, кейин ҳажми белгилар мос ёзувлар нуқтаси учун standart A3, A4 ва A5 форматдаги қоғоз варағи қабул қилинди:- катта сумка ўлчами - A4 дан катта ёки A3 форматга тенг; - сумканинг ўртача ўлчами тахминан A4 форматга тенг; - сумканинг кичик ҳажми тахминан A5 форматга тенг; - сумканинг миниатюраси A5 форматдан кичик. Шундай қилиб, дизайн хусусиятлари баг "Тотебаг" ("Тоотбаг") ёки "Шоппербаг" ("Шоппербаг") еди: - ҳажми-катта, ўрта; - шакли-тўртбурчаклар, trapezoidal; - даражасини rigidity-юмшоқ, ярим қаттиқ; - дизайн имкониятлари - икки деворлар; икки деворлар, пастки; икки девор, ғишт ва пастки; икки девор ва ботан; 159 - ёпилиш усули-фермуар қулф; магнит; очиқ (ёпилмасдан); - тутқичларнинг хусусиятлари-сизнинг елкангизда ва қўлингизда сумкани олиб юриш имконини берувчи иккита тутқич; - шахсий хусусият-сумка пул учун фақат битта катта бўлинма ва чўнтакларга ега Баг дизайн мисоллар расмда кўрсатилган 1. Шакл 1-Тоте баг дизайн таҳлил асосида, бир таснифи хусусиятлари мумкин мажмуини ифодаловчи, барча замонавий баг услублар учун ишлаб чиқилган [3,4]. Таснифлаш доимий ва доимий бўлмаган хусусиятларга ега маҳсулотлар учун хулоса жадваллари шаклида ишлаб чиқилган. Тадқиқот натижалари тана қисмлари доимий комбинацияси билан сумкалар дизайнлаштирилган 1 4 турдаги дан тақдим етилади, деб кўрсатди. Ҳажми 1 дан 3 гача ўзгаради, енг кенг тарқалган ўлчамлар: ўрта ва кичик. Маҳсулот шаклларининг турлари 1 дан 3 гача, енг кўп тарқалган шакли тўғри бурчакли. Қопларни ёпиш усули 1 дан 3 гача ўзгаради. Енг кенг тарқалган усуллар фермуар қулф ва валфдир. Тутқичларнинг турлари 1 дан 4 гача, енг кенг тарқалган variant иккита ўрта тутқичдан иборат. Тана қисмлари доимий бўлмаган комбинацияси билан сумкалар ҳеч дизайн чеклашлар бор. Қопларнинг ўлчами 2 дан 4 гача, енг кенг тарқалган ўлчамлари: ўрта, кичик. Маҳсулотларнинг шакл турлари ҳар хил силуетларга ега бўлиб, енг кенг тарқалгани тўғри бурчакли, trapezoidal ва юмалоқ шакллардир. Қопларни ёпиш усули иложи борича ўзгарувчандир. Енг кенг тарқалган усуллар: фермуар қулф

ва валф. Тутқичларнинг енг кўп тарқалган турлари иккита ўрта ва иккита қисқа тутқичлардир. Хусусиятларнинг умумий таҳлили шуни кўрсатадики, сумка моделларининг номлари турли хусусиятларга мос келади. Масалан, шаклида: "Ҳобо баг", "Baguette баг", "тўрва халта", "Егар баг", "Доира баг", "Пақир баг", "Barrel баг". Ёки кийиш усули билан: "қўл халтаси", "белбоғ халтаси", "елка халтаси", "муфта"; "хабарчи халтаси". Ва бошқа асосларда ҳам. Замонавий қопларнинг ишлаб чиқилган таснифидан фойдаланиш дизайнерга мода тенденцияларини аниқроқ кўриб чиқиш ва ишлаб чиқарувчининг рақобатбардошлиги ва фойдасини оширадиган янги моделларнинг технологик жараёнини шакллантиришни тезлаштиради.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати:

1. 28455-90 Charm буюмлар ГОСТ. Атамалар ва таърифлар [матн]. - Ўрнига ОСТ 17-859-87. Kirishinkyu.com. ки 01.07.1991. - М.; стандартлар нашриёти, 2005. - 11 п.
2. Сумкачалар. на Халтачалар классификацияси. [Электрон ресурс] - Кириш ҳолати <http://streetfashionlook.ru/index.php/ulichnaya-moda-stati/94-sumki-kakie-oni-byvayut-klassifikatsiya>.
3. Барча турдаги сумкалар [электрон ресурс] - кириш режими <http://tomall.ru/paper.php?cod=30> 4-юб. уз Н. В. Л. А., Макхоткина Л. Ю Белова Беск. Полимер материаллардан тайёрланган charm буюмларни лойиҳалаш лойиҳаларининг вазифалари ва мазмунини шакллантириш. - Қозон технол ахборотномаси. университет. 2012. Vol.uz 15, йўқ. 15. пп. 253-256.